

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/28/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4622200522
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Foltán
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4622200522.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Foltána a sudcov JUDr. Ľubomíra Bundzela a JUDr. Kristíny Srnkovej, v právnej veci navrhovateľky A. B., C. A., narodenej XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXX/XX, E., v konaní zastúpenej JUDr. Margitou Kytnarovou, advokátkou, so sídlom Sv. Cyrila a Metoda 4595/18, Topoľčany, proti manželovi F. B., narodenému XX.XX.XXXX, trvale bytom obec E., v konaní zastúpenému advokátmi JUDr. Jozefom Dudzíkom a JUDr. Kristínou Gerovou, so sídlom Škultétyho 1597/7, Topoľčany, v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov na čas po rozvode manželstva k maloleťmu dieťaťu G. B., narodenému XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, so sídlom Škultétyho 1577/8, Topoľčany, o odvolaniach oboch rodičov proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. TO-10P/43/2022 – 363 zo dňa 16.10.2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV., V., VII. zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VI. mení tak, že ukladá matke A. B., nar. XX.XX.XXXX, otcovi F. B., nar. XX.XX.XXXX a maloleťmu dieťaťu G. B., nar. XX.XX.XXXX výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti podrobiť sa psychologickému poradenstvu v intervaloch podľa jeho určenia psychológom v Centre pre deti a rodiny Topoľčany, Kalinčiakova 4295, Topoľčany, v trvaní 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku, za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie medzi rodičmi ohľadne výchovy a starostlivosti o maloleté dieťa, zlepšenia vzájomného rešpektovania sa v roly rodiča maloletého dieťaťa a usmernenia rodičov ohľadom ich spoločnej zodpovednosti za výchovu a vývin maloletého dieťaťa.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom zo dňa 16.10.2023 súd prvej inštancie výrokom I. manželstvo účastníkov A. B., C. A., nar. XX.XX.XXXX a F. B., nar. XX.XX.XXXX, uzavreté dňa 15.05.2015 v Topoľčanoch, zapísané v knihe manželstiev matričného úradu Topoľčany vo zväzku 20, ročník 2015, na str. 268, pod. por. číslom 48 rozviedol.

Výrokom II. na čas po rozvode zveril maloleté dieťa G. B., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky.

Výrokom III. rozhodol, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

Výrokom IV. zaviazal otca prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 60,- Eur mesačne, ktorú bude povinný platiť vždy do 25-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.

Výrokom V. styk otca s maloleťm dieťaťom upravil každý párný týždeň v kalendárnom roku od piatka od 15:00 hod. do nedele do 15:00 hod., každý nepárny kalendárny týždeň od utorka od 15:00 hod. do

štvrtka do 15:00 hod. Počas letných prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletým dieťaťom v mesiaci júl v druhom kalendárnom týždni a v mesiaci august v druhom kalendárnom týždni vždy tak, že v pondelok o 8:00 hod. daného týždňa si otec maloleté dieťa prevezme od matky a odovzdá ho matke v nedeľu o 19:00 hod. v tom istom týždni. Počas vianočných sviatkov je otec oprávnený stretávať sa s maloletým dieťaťom každý párný kalendárny rok od 23.12. od 9:00 hod. do 28.12. do 9:00 hod., nepárný rok počas vianočných sviatkov od 28.12. od 9:00 hod. do 02.01. nasledujúceho roka do 9:00 hod. Počas veľkonočných sviatkov v párný rok od štvrtka 9:00 hod. do soboty do 18:00 hod. a nepárný rok od soboty 18:00 hod. do utorka do 18:00 hod., pričom matka je povinná maloleté dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a otec je povinný maloleté dieťa v stanovený čas v mieste bydliska matky prevziať a v stanovený čas odovzdať.

Výrokom VI. uložil matke, otcovi a maloletému dieťaťu výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti podrobiť sa psychologickému poradenstvu v intervaloch podľa jeho určenia v CDR Topoľčany, ul. Kalinčiakova 4295, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku, za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie medzi rodičmi ohľadne výchovy a starostlivosti o maloleté dieťa, zlepšenia vzájomného rešpektovania sa v roly rodiča maloletého dieťaťa a usmernenia rodičov ohľadom ich spoločnej zodpovednosti za výchovu a vývin maloletého dieťaťa.

Výrokom VII. žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodol tak o návrhu navrhovateľky (matky) na rozvod manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode v ktorom žiadala, aby súd zveril maloleté dieťa do jej osobnej starostlivosti s tým, že zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok budú obaja rodičia, otcovi určil vyživovaciu povinnosť a jeho styk s maloletým dieťaťom neupravil.

Otec sa k návrhu na rozvod manželstva vyjadril, že s rozvodom súhlasí, ale maloleté dieťa žiadal zveriť do svojej osobnej starostlivosti, resp. striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch.

3. Rozsudok označený v záhlaví súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou čl. 5, ust. § 18, § 19 ods. 1, § 22, § 23 ods. 1, 2, 3, § 24 ods. 1, 3, 5, 6, § 25 ods. 2, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 37 ods. 2, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) a ust. § 100 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

4. Súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania, po ich zhodnotení jednotlivo, ako aj vo vzájomných súvislostiach, s prihliadnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo, vrátane prednesov a vyjadrení účastníkov, ktorí zhodne odmietli pokus o zmierenie dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na rozvod manželstva účastníkov. Ustálil, že vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené a trvalo rozvrátené, manželstvo účastníkov konania neplní ani jednu z funkcií manželstva tak, ako to vyžaduje Zákon o rodine a tento stav je dlhodobý. Manželia dlhodobo nezdediajú spoločnú domácnosť a navrhovateľka má nový partnerský vzťah. Hlavnú príčinu rozvratu manželstva vzhliadol v dlhodobých nezhodách manželov, narušenej povinnosti manželov vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť a byť si verný, v odlišných povahových vlastnostiach, odlišných hodnotách, ktoré vyznávajú, čo vyústilo do citového odcudzenia medzi manželmi a nezáujem o udržanie manželského spoluzitia, na základe čoho nie je možné od účastníkov konania požadovať obnovu ich manželského spoluzitia. Súd mal za to, že rozvod takéhoto formálneho manželstva účastníkov konania nie je ani v rozpore so záujmom ich maloletého dieťaťa. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že sú splnené všetky hmotnoprávne predpoklady pre kvalifikovaný rozvrat manželstva, preto súd manželstvo účastníkov konania rozviedol.

5. S konaním o rozvod manželstva je zo zákona spojené konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode.

6. Neodkladným opatrením Okresného súdu Topoľčany č. k. 11P/2/2023-14 zo dňa 17.01.2023 bol až do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva a úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu upravený styk otca s maloletým dieťaťom každý párný týždeň v kalendárnom roku od piatka od 15:30 hod. do nedele do 15:00 hod..

7. Zo znaleckého posudku vypracovaného PhDr. Andrejom Benkovičom, znalcom z odboru psychológia, ktorý bol súdu prvej inštancie doručený dňa 21.02.2023 vyplývalo, že z hľadiska kvality vzťahových väzieb maloletého dieťaťa s rodičmi je možné zo psychologického hľadiska v záujme zdravého

psychického a fyzického vývoja dieťaťa uvažovať o striedavej osobnej starostlivosti. Problémom je, že rodičia neakceptujú jeden druhého, nevnímajú potrebu druhého rodiča v živote dieťaťa. Vzhľadom na vzťah rodičov môžu vzniknúť problémy v rámci striedavej osobnej starostlivosti, avšak tie budú vzniknúť aj v prípade zverenia dieťaťa jednému z rodičov, a to preto, že rodičia popierajú dôležitosť druhého rodiča v živote maloletého dieťaťa. Ich súčasné nastavenie je také, že robia všetko pre to, aby čo najviac obmedzili až úplne zamedzili kontaktu maloletého dieťaťa s druhým rodičom. Objektívnym rizikom v prípade zverenia dieťaťa len jednému z rodičov je to, že môže postupne dôjsť k zavrnutiu rodiča, ktorému nebude zverený. Bolo by vhodné, aby rodičia prehodnotili svoje názory a postoje k potrebe dieťaťa vybudovať si vzťah s druhým rodičom. Nedostatočne si uvedomujú, že to nie je len o maloletom dieťati, ktoré si má budovať vzťah k rodičom, že to nie je len o jeho vôli, ale aj samotní rodičia majú v tomto smere pozitívne pôsobiť alebo aspoň neškodiť. Odporučil zvážiť nariadenie výchovného opatrenia pre rodičov. Možno očakávať, že vyriešením majetkových sporov sa možno zníži napätie medzi nimi.

8. Z vyjadrenia základnej školy, ktorú maloleté dieťa navštevuje, vyplývalo, že podľa triednej učiteľky je doterajší model starostlivosti pre dieťa vyhovujúci z hľadiska jeho výchovno – vzdelávacích potrieb. Dieťa chodí do školy pripravené, s malými občasnými nedostatkami (napr. zabudnutá domáca úloha). Je šikovné, dosahuje výborné vyučovacie výsledky. Na hodinách je aktívne, rado sa zapája do školských aktivít. Dieťa neprejavuje známky zanedbania, do školy chodí čisté a upravené. Úlohou školy nie je riešiť osobné spory rodičov, ale sledovať výchovno - vzdelávací proces. Na základe pozorovania a vyjadrenia triednej učiteľky je škola za zachovanie pôvodného styku každý párny víkend.

9. Zo správy trénera v stolnotenisovom klube ŠKST H. zo dňa 11.08.2023 vyplývalo, že dieťa je veľmi talentované. Počas každodenného tréningového procesu je tréner v kontakte len s matkou, ktorá zabezpečuje a financuje jeho tréningy. Otca nepozná, spoznal ho vtedy, keď začal chodiť do haly na tréningy dieťaťa, pričom odvtedy začalo byť dieťa nesústreďené na hru a samotné tréningy, preto otca slušne požiadal, aby opustil halu, keďže to nemá dobrý vplyv na dieťa, čo otec akceptoval. Tréner dodal, že počas školského roka chodí každý deň po dieťa do školy v čase od 14:25 hod., kedy ho vyzdvihne z družiny na tréning a po skončení tréningu zabezpečuje odvoz dieťaťa k starým rodičom. Tréningový proces maloletého dieťaťa je plne zabezpečený a koordinovaný zo strany matky.

10. Zo správy psychológa RPPS A. A. I. zo dňa 11.10.2023 vyplývalo, že komunikácia medzi rodičmi je stále poznačená poukazovaním na neprávosti a krivdy, neustále sa prerušovanie v reči až po úplnú neschopnosť počúvať jeden druhého. Matka prejavuje nízku mieru sebareflexie, a to najmä tvrdením, že s otcom komunikujú dobre, avšak realita je úplne iná. Otec nemá šancu sa podieľať na výchove dieťaťa, pretože túto výchovnú časť z jeho strany matka úplne neguje, nepripúšťa, že by otec mohol mať čo i len minimálny pozitívny vplyv na dieťa. Výchovné opatrenie podrobiť sa psychologickému poradenstvu je v prípade dieťaťa a jeho rodičov veľmi žiaduce, avšak bolo by vhodné zo strany súdu zvážiť úpravu práv a povinností k maloletému dieťatu. Rodičia potrebujú mať zafixované, kto a v akom čase sa bude o dieťa starať. Ak by súd neprihliadol k striedavej osobnej starostlivosti, bolo by vhodné upraviť styk maloletého dieťaťa s rodičom, ktorému nebude zverený v rozšírenej úprave styku, aby bol na prvom mieste najlepší záujem dieťaťa a neprichádzalo tak o kontakt a starostlivosť s druhým rodičom a ten mal možnosť výchovne sa podieľať na ďalšom vývine dieťaťa. V takom prípade odporučila výchovné opatrenie pre celú rodinu, aby sa vzájomne učili novým rolám, kde matka bude výchovne podporovať otca v jeho kompetenciách a naopak otec matku.

11. Súd pri posudzovaní úpravy rodičovských práv vychádzal v prvom rade z najlepšieho záujmu dieťaťa definovaného v čl. 5 Zákona o rodine. Maloleté dieťa v konaní vyjadrilo vôľu byť týždeň u matky a týždeň u otca. Po vykonanom dokazovaní, s poukazom na závery znaleckého dokazovania (znalec sa v znaleckom posudku vyjadril tak, že úsudok maloletého dieťaťa môže byť skreslený tým, že otec zatiaľ s maloletým dieťaťom realizuje najmä príjemné, zážitkové aktivity, čo dieťa oceňuje, keďže s matkou rieši aj svoje povinnosti, nielen voľnočasové aktivity), ako aj s prihliadnutím na vyjadrenie riaditeľky základnej školy maloletého dieťaťa a vyjadrenie jeho trénera v stolnom tenise, súd prvej inštancie maloleté dieťa zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky, ktorá sa mu javila ako zodpovednejší rodič vo vzťahu k vzdelávaniu dieťaťa a schopnejšia lepšie zaistiť vývin, fyzické, emocionálne, materiálne a iné potreby maloletého dieťaťa, ktoré aj v súčasnosti v rámci každodennej starostlivosti zabezpečuje. Uviedol, že hoci sa na starostlivosti podieľa aj otec, miera účasti matky je v súčasnosti významnejšia, v jej starostlivosti nezistil súd žiadne nedostatky, preto maloleté dieťa zveril na čas po rozvode do jej osobnej starostlivosti s rozšírenou úpravou styku maloletého dieťaťa s otcom, aby bol na prvom mieste

najlepší záujem dieťaťa a neprichádzalo tak o kontakt a starostlivosť s otcom a ten mal zároveň možnosť výchovne sa podieľať na ďalšom vývine maloletého dieťaťa.

Súd prvej inštancie rozhodol tak, že zastupovaním a spravovaním majetku maloletého dieťaťa poveril oboch rodičov, ktorí sú plne spôsobilí na právne úkony a obaja sú nositeľmi rodičovských práv a povinností v plnom rozsahu, preto nebol daný dôvod ktoréhokoľvek z nich vylučovať zo zastupovania dieťaťa a spravovania jeho majetku.

12. Nakoľko súd prvej inštancie zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazal prispievať na jeho výživu. Matka vyčíslila výdavky na maloleté dieťa vo výške 597,43 Eur mesačne (1/2 podiel na nákladoch na telefón 45,50 Eur, Orange internet 14,50 Eur, Slovak telekom internet 28,39 Eur, vodné a stočné 9,- Eur, plyn 123,- Eur, elektrina 48,- Eur, daň z nehnuteľnosti 1,86 Eur, náklady na stravu doma, hygiena, údržba 400,- Eur, školská družina 25,- Eur, školská jedáleň 42,40 Eur, desiata v škole 10,- Eur, desiata z domu 42,- Eur, škola 20,- Eur, lieky a sirupy 20,- Eur, oblečenia a obuv 30,- Eur, poplatok za stolný tenis 50,- Eur, jednorazové výdavky na letný tábor v júli 2023 100,- Eur, 2 plomby zubár 60,- Eur, divadlo a aktivity v škole 25,- Eur, školské pomôcky na rok 2023/2024 13,94 Eur, klzisko zo školy 5,- Eur) a z tejto sumy vychádzala pri návrhu na určenie výživovacej povinnosti, keď požadovala, aby súd zaviazal otca platením výživného v sume 200,- Eur mesačne. Otec požadoval zveriť maloleté dieťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov bez určenia výživného, k matkou požadovanej výške výživného sa nevyjadril. Výdavky matkou vyčíslené na dieťa sa súdu javili ako nadhodnotené, pričom náklady na O2 telefón, Orange internet a Slovak Telekom internet spolu v sume 88,39 Eur mesačne súd nepovažoval za dôvodné výdavky pre dieťa, ale považoval ich za výdavky matky, ktoré by nemali byť zohľadnené pri určovaní nákladov na dieťa. Súd nezohľadnil náklady na stravu, hygienu a údržbu spolu v sume 400,- Eur mesačne, ktoré matka jednotlivo nevyčíslila a neboli podložené žiadnym dôkazom. Ostatné (mimoriadne) výdavky boli natoľko výrazné, že by podstatne ovplyvňovali pravidelné odôvodnené potreby dieťaťa. Mal za to, že navrhované výživné vo výške 200,- Eur mesačne nezodpovedá súčasným možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom otca ako výživou povinného rodiča.

Čo sa týka majetkových pomerov rodičov, súd mal za preukázané, že matka je SZČO, jej príjem je podľa jej vlastného vyjadrenia 700-800,- Eur v čistom mesačne. S maloletým dieťaťom žije v rodinnom dome v E., ktorý je v jej osobnom vlastníctve. Otec je starobný dôchodca a poberá dôchodok v sume 355,40 Eur mesačne, vie si privyrobiť čistením interiérov áut vo výške 20-50,- Eur za auto. Žije v podnájme v garzónke v H..

Maloleté dieťa je žiakom 3. ročníka základnej školy, venuje sa stolnému tenisu, nemá osobitné potreby napríklad v súvislosti so zdravotným stavom, ktoré by si vyžadovali mimoriadne výdavky. Jeho odôvodnené potreby je možné označiť za štandardné, zodpovedajúce dieťaťu v jeho veku.

Po vyhodnotení dôkazov preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že je v možnostiach a schopnostiach otca prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 60,- Eur mesačne, ktorú považoval za primeranú veku a odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa.

13. S poukazom na odporúčanie súdneho znalca, psychológa RPPS A. A. I. a kolízneho opatrovníka uložil prvoinštančný súd matke, otcovi a maloletému dieťaťu výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti podrobiť sa psychologickému poradenstvu v intervaloch podľa jeho určenia v CDR Topoľčany s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku, za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie medzi rodičmi ohľadne výchovy a starostlivosti o maloleté dieťa, zlepšenia vzájomného rešpektovania sa v roly rodiča maloletého dieťaťa a usmernenia rodičov ohľadom ich spoločnej zodpovednosti za výchovu a vývin maloletého dieťaťa.

14. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle ust. § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na ich náhradu, pretože v mimosporových konaniach sa vylučuje nárok na náhradu trov konania, pokiaľ zákon neustanovuje inak.

15. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka (matka), čo do výroku IV., V. (o úprave styku v časti upravujúcej styk otca s maloletým dieťaťom v nepárnom kalendárnom týždni) a VI. (o výchovnom opatrení v časti jeho uloženia navrhovateľke a maloletému dieťaťu), ktorá primárne namietala, že sa nestotožňuje s hodnotením súdu prvej inštancie, kde ňou vyčíslený náklad na maloleté dieťa v sume 597,43 Eur mesačne považoval súd za nadhodnotený s tým, že podiel časti nákladov na internet a telefón považoval súd len za jej náklad, s čím sa nestotožňuje. Internet slúži takmer výlučne pre potreby kontaktu so školou na aplikáciu Edupage, kde

deti dostávajú úlohy, škola prostredníctvom tejto aplikácie zverejňuje rodičom všetky oznámenia a taktiež učebné výsledky detí, prostredníctvom súkromného telefónu zabezpečuje tak potreby dieťaťa, najmä kontakt s lekármi, trénerom, príležitostne s učiteľkou a tiež objednávky zákazník/-ov a materiálne zabezpečovanie svojej živnosti, keďže pracuje ako kadernička (SZČO) a z tejto činnosti dosahuje svoj jediný príjem, z ktorého živí seba a maloleté dieťa, pričom z dôvodu úspory má iba tento jeden (súkromný) telefón. Za neobjektívne a nerealistické považovala posúdenie súdu ohľadne nákladu na stravu pre seba a maloleté dieťa v sume 400,- Eur na mesiac, v ktorej sú aj náklady na základnú hygienu a bežnú údržbu domácnosti.

Ďalej namietala, že pokiaľ ide o príjmy otca, tento okrem príjmu z dôchodku a v rozsudku uvedených príjmov z čistenia áut, má príjem aj z nákladnej prepravy, čo súdu preukázala písomnými dôkazmi a otec uvedenú činnosť potvrdil. Tvrdila, že otec je schopný zabezpečiť maloleté dieťa ňou požadovaným výživným v sume 200,- Eur, keďže má dostatok finančných prostriedkov na každodenné 1 – 2 kávy v kaviarňach sedem dní v týždni, miesto toho, aby si kávu uvaril za výrazne menej peňazí doma, a na nonstop fajčenie cigariet. Vo vzťahu k týmto výdavkom otca musí mať výživné na maloleté dieťa prednosť. Namietala termín splatnosti výživného do 25-teho dňa v mesiaci a trvala na splatnosti výživného vždy do 10- teho dňa v mesiaci k jej rukám tak, ako navrhla v návrhu na rozvod a ako je splatné aj dočasné výživné nariadené neodkladným opatrením. Dôvodom je aj jej záťaž nákladov a dieťaťa v prvej dekáde kalendárneho mesiaca.

Uviedla, že sa nestotožňuje s úpravou styku otca s maloletým dieťaťom počas každého nepárneho kalendárneho týždňa od utorka od 15:00 hod. do štvrtka do 15:00 hod., nakoľko táto napadnutá časť úpravy styku nemá opodstatnenie, ani logiku, keďže v stredu a štvrtok by malo byť maloleté dieťa ráno na tréningu a od 8:00 hod. do 15:00 hod. v škole. Vyjadrila obavu, že vo vymedzenom čase styku otec dieťa nebude vôbec dávať do školy a bude ohrozovať jeho povinnú školskú dochádzku. Táto obava je odôvodnená a preukázaná z doterajšieho rozsiahleho dokazovania, v ktorom bolo opakovane potvrdené, že otec ignoruje školu, neuznáva vzdelávanie a vzdelanie, nevie sa s dieťaťom učiť, ani mu v učení poradiť. Takisto v tom čase v utorok ráno a od 15:00 hod., v stredu ráno a od 15:00 hod. a vo štvrtok ráno má maloleté dieťa stolnotenistový tréning, ktorý doposiaľ hradí výlučne ona a vzhľadom na doterajšie správanie otca (ktorý miesto tréningu napríklad zobral dieťa na rybačku), aj tu hrozí, že na uvedené tréningy v nepárnych kalendárnych týždňoch by dieťa nechodilo a vypadlo by z tréningového procesu najmenej 5x za týždeň (10x za kalendárny mesiac). Podľa znalosti matky od maloletého dieťaťa ho otec bráva na jeho zákazky na prepravu nákladiakom, čo sa síce môže maloletému dieťaťu páčiť, ale takéto správanie narúša jeho režim a snahu matky, školy a trénera viesť ho nielen k výborným výsledkom, ale aj k disciplíne a zodpovednosti. Žiadala, aby odvolací súd napadnutú časť styku vypustil, pričom voči ostatnej úprave styku nemala námietky.

Mala za to, že jediný, kto by potreboval výchovné opatrenie, je otec, ktorý pôsobí negatívne na maloleté dieťa tým, že je vulgárny a jeho životným štýlom a príkladom ho navádza ku klamstvám a k ľahotárskemu životu, v ktorom nie sú žiadne povinnosti a žiadna zodpovednosť. S otcom sa dlhodobo snaží komunikovať primeraným spôsobom, cez SMS-ky, pričom takto sa správa mnoho rodičov po rozchode, či rozvode a nebolo im súdmi uložené výchovné opatrenie. Dodala, že ak aj otec absolvuje akékoľvek výchovné opatrenie, nič sa v jeho osobe nezmení vzhľadom na jeho vek a rokmi hlboké zakorenenie neúcty až opovrhovania vzdelaním, poriadkom a disciplínou. Obávala sa, že chodenie po poradniach ohrozí jej zárobkovú činnosť, a teda schopnosť samoživiteľky zabezpečiť seba i dieťa tým málom, čo dosahuje aktuálne. Tvrdila, že sa snaží s otcom maximálne vychádzať a požaduje od neho len to, aby dodržiaval pravidlá a režim dieťaťa, vrátane školského a tréningového procesu. Namietala aj časovú neobmedzenosť uloženého výchovného opatrenia. Považovala za právne neprijateľné obmedziť osobný aj pracovný život človeka bez časového ohraničenia z dôvodov, ktoré viedli k uloženiu výchovného opatrenia a je to aj v rozpore s praxou, kedy súdy ukladajú výchovné opatrenie na konkrétnu dobu, najčastejšie od troch do šesť mesiacov podľa okolností prípadu.

Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch tak, že vo výroku IV. zaviazá otca prispievať na výživu maloletého G. sumou 200,- Eur mesačne, ktorú bude povinný platiť vždy do 10-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku, vo výroku V. vypustí oprávnenie otca stretávať sa s maloletým dieťaťom každý nepárny kalendárny týždeň od utorka od 15:00 hod. do štvrtka do 15:00 hod. a vo výroku VI. zruší uloženie výchovného opatrenia matke a maloletému dieťaťu a otcovi uloží výchovné opatrenie na dobu troch mesiacov spočívajúce v povinnosti tak, ako je to uvedené v odvolaní napadnutom výroku.

V odvolateľkou ručne písanej prílohe uviedla, že vyše roka a pol sa maloleté dieťa s otcom stretáva každý párny týždeň od piatka 15:00 hod. do nedele 15:00 hod. a toto stretávanie je zabehnuté a odskúšané a maloleté dieťa je s ním spokojné. Tvrdila, že dieťa jej povedalo, že s ňou chce byť stále a s otcom

len niekedy. Bola toho názoru, že dieťa by s otcom nemalo byť v čase, keď navštevuje školu, lebo otec nemá pre dieťa vytvorené podmienky v jeho byte, nakoľko sa jedná o garsónku, dieťa tam nemá svoj priestor a otec nemá ukončené ani základné vzdelanie. Dodala, že otec sa pred maloletým dieťaťom vyjadruje vulgárne ohľadom úloh, že nie je schopný sa s ním učiť, fajčí pri ňom aj v byte. a nedostatočne sa o neho stará ohľadom školských povinností, aj ohľadom hygieny a stravy. Naopak ona je tou, ktorá sa o dieťa riadne stará a platí všetky poplatky v škole, družine, či krúžku.

Nesúhlasila s tým, aby rodičia a maloleté dieťa navštevovali psychologickú poradňu, pretože nechce, aby maloleté dieťa chodilo po úradoch a bolo vystavované stresu, nakoľko svojho syna dobre pozná a vie, že je úplne psychicky v poriadku.

Uviedla, že suma 60,- Eur ako výživné na maloleté dieťa je veľmi nízka, nakoľko dieťa je žiakom 3. ročníka ZŠ, veľmi rýchlo rastie potrebuje sa obliekať a obúvať a rovnako ceny potravín stále rastú. Chodí aj na stolnotenisové tréningy, ktoré stoja 50,- Eur mesačne. Otec je starobný dôchodca, ktorý si zarába na nákladnom aute (odvoz – dovoz nonstop) a vlastní terénne auto, s ktorých chodí každý deň po meste. Je tuhým fajčiarom a vyfajčí minimálne dve krabičky denne, čo je finančne náročné.

16. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III. IV. a V. napadol riadnym a včasným odvolaním manžel navrhovateľky (otec) z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Namietal, že nerozumie akým spôsobom mohol súd dospieť k rozhodnutiu, že maloleté dieťa zveril do výchovy a opatery matke, nakoľko je to v rozpore s výsledkami dokazovania a v príkrom rozpore s reálnou situáciou vzťahov medzi ním a synom a matkou a synom. Od začiatku rozvodového konania bolo jasné, že maloleté dieťa inklinuje skôr k otcovi ako k matke, čo vyplývalo aj zo znaleckého vyšetrenia. Súd prvej inštancie absolútne nerešpektoval závery znaleckého posudku tým, že maloleté dieťa nezveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Tvrdil, že dieťa je na neho citovo natoľko naviazané, že už viackrát bez matky absolvovali týždňové pobyty na Slovensku. Trval na zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti v týždňových intervaloch od nedele do nedele.

Otec popisoval správanie matky, ktorá sa snažila preukazovať, aký je neschopný pri starostlivosti o syna, pričom nikto v konaní nemohol objektívne potvrdiť, že sa o syna nevie postarať. Poukázal na viaceré incidenty ako napríklad, že syna prihlásil na kurz ping-pongu a matka v nadmeme pozitívnom vzťahu k trénerovi zabránila tomu, aby mohol vstúpiť do haly a pozerať sa na jeho tréning. Ďalšie útoky zo strany matky sú také, že doslova špehuje a fotí ich. Sleduje, čo otec a syn robia. Podľa názoru otca neexistuje žiaden relevantný dôkaz, ktorý by mal tak rapídne zmeniť závery znaleckého posudku v jeho neprospech tak, že maloleté dieťa bude zverené do osobnej starostlivosti matky.

Dodal, že všetky požiadavky syna sa snaží plniť podľa svojich možností, napríklad zakúpením peňaženky, čo mu matka vytkla, zabezpečením rybárskeho výstroja, čo mu tiež vytkla, hoci partner matky syna na ryby vodiť môže.

Ďalej uviedol, že vzťahy medzi ním a matkou sú natoľko narušené, že by im mohlo uložené výchovné opatrenie pomôcť.

Za neseriózne považoval aj hodnotenie právnej zástupkyne matky pokiaľ ide o jeho bytové možnosti a spochybňovanie garsónky ako bytovej jednotky. Aj napriek tomu, že je fajčiar, vždy sa snaží fajčiť v neprítomnosti syna a alkohol nepožíva.

Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu zmenil tak, že sa maloleté dieťa zverí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždenných intervaloch, pričom obaja rodičia budú maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Žiadal, aby výživné súd neurčil.

17. K odvolaniu manžela navrhovateľky (otca) sa vyjadrila navrhovateľka (matka), ktorá uviedla, že v konaní bolo nesporne preukázané, že pre zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti neboli splnené podmienky a striedavá osobná starostlivosť nie je v záujme maloletého dieťaťa. Aj v znaleckom posudku, na ktorý otec v odvolaní poukazoval, znalec konštatuje zlý vzťah otca ku vzdelaniu a vzdelávaniu a výslovne uviedol, že otec základnú školu ukončil v 6. ročníku a za jedinú školu považuje ulicu a školu života. Faktom bolo, že v závere znaleckého posudku sa znalec vôbec nezaoberal a nevyjadroval k spôsobilosti otca vo vzťahu k plneniu povinností rodičov pri príprave dieťaťa do školy, ako hlavným atribútom vo vzťahu k veku dieťaťa a potrebe naučiť ho učiť sa, naučiť ho pripravovať sa postupne samostatne do školy a naučiť ho zodpovednosti.

Podľa názoru matky súd prvej inštancie žiadnemu z účastníkom ani ich právnym zástupcom v tejto právnej veci ich procesné práva neubral, neobmedzil ani nepoprel. Do tejto kategórie patrí aj subjektívna „výčitka“ otca voči súdu prvej inštancie o tom, že súd neoboznámil znalca o tom, ako nakoniec rozhodne,

pričom súd takúto povinnosť nemá. Dodala, že na stolný tenis syna prihlásila ona a od počiatku do podania tohto vyjadrenia znáša 100 % všetkých nákladov s tým spojených. Uvedené v konaní bolo preukázané listinne aj výpoveďami, vrátane výpovede svedka – trénera maloletého dieťaťa. Namietala bezdôvodné urážlivé vyjadrenie otca ohľadne jej vzťahu s trénerom syna, ktorý bol a je štandardným vzťahom rodiča a trénera. Poznamenala, že žije vo vzťahu so svojím partnerom. Poprela, že by otca sledovala, či filmovala.

Uviedla, že pokiaľ ide o týždňové pobyty dieťaťa s otcom cez letné prázdniny nemá s nimi problém, dieťa na ne otcovi vždy riadne pripravila. Výhrady mala iba pri predchádzajúcom pobyte, pretože otec objednal pobyt na termín, kedy malo byť dieťa u nej a neopýtal sa jej na to vopred. V tom spočíval konflikt medzi rodičmi, teda chybu urobil otec, nie ona. Poprela, že by mala výhradu k tomu, že otec býva v garsónke, len v spojitosti so všetkými ostatnými skutočnosťami konštatovala, že maloleté dieťa nemá u otca vytvorené vhodné podmienky na dlhodobé bývanie, nemá vlastnú posteľ, spáva spoločne s otcom na gauči, nemá vlastný priestor, kde by sa nerušene učilo a pripravovalo do školy, otec v byte fajčí (aj v prítomnosti dieťaťa), teda nevyhovujúce podmienky bývania sú jedným z dielov v mozaike prekážok, ktoré bránia širšej úprave styku otca s dieťaťom. Tvrdila, že hlavným dielom je nezáujem a neschopnosť otca zabezpečovať dlhodobú, pravidelnú a systematickú starostlivosť o dieťa najmä z pohľadu jeho vzdelávania a zdravotnej starostlivosti.

Poznamenala, že kontakt medzi ňou a otcom prebieha prioritne písomne cez SMS, cez WhatsApp a aktuálne už aj telefonicky, čo považuje za pozitívny posun vo vzťahu medzi rodičmi oproti dobe pred vyhlásením rozsudku.

V ďalšom doplnení matka ešte poukazovala na skutočnosť, že otec maloleté dieťa nekontroluje pri odchode zo školy a na školu neprispieva, nakoľko s ňou nesúhlasí. Keď malo maloleté dieťa antibiotiká, nechal ho hrať sa vonku a bicyklovať sa. Všetky tvrdenia otca na adresu matky absolútne poprela.

18. K odvolaniu navrhovateľky (matky) sa vyjadril manžel navrhovateľky (otec), ktorý uviedol, že závery znaleckého posudku jasne uvádzajú, že je v záujme maloletého dieťaťa zverenie do striedavej osobnej starostlivosti. Otec zodpovedne prehlásil, že sa so synom učí ako vie a nezanedbáva jeho prípravu na štúdium. Pokiaľ by matka súhlasila so striedavou osobnou starostlivosťou, určite by sa presvedčila o tom, že jej vie byť nápomocný aj pri výučbe syna. Tvrdil, že jedinou snahou matky je ho „odstrihnúť“ od dieťaťa a jej pocity sú voči nemu negatívne.

V odvolateľom ručne písanej prílohe uviedol, že po synovom pobyte u neho, nemá syn v žiackej knižke žiadnu poznámku, všetky úlohy má napísané a syn je naučený. Naopak matka s tým má veľké problémy, keďže dieťa má veľa poznámok, že nemalo domácu úlohu. Tvrdil, že matkina výchova dieťaťa je v zlom stave. Poukázal na matkinu prácu kaderničky, ktorá nie vždy pracuje od 9:00 hod. do 17:00 hod., ale dlhšie a potom ide k rodičom alebo k priateľovi, takže sa nemôže venovať synovi. Dodal, že je dôchodca, v dopoludňajších hodinách si chodievala privyrábať a popoludní sa môže plne venovať synovi. Uviedol, že od rozvodu jeho i dieťa matka psychicky ničí. Poznamenal, že kolízny opatrovník bol v jeho byte 2x na kontrole a nezistil žiadne nedostatky. V budúcnosti si plánuje kúpiť väčší byt. Maloletému dieťaťu platil výdavky spojené so súťažami v stolnom tenise a na striedavú osobnú starostlivosť je plne pripravený. Fajčí v okne, ale už nefajčí obyčajné cigarety z tabaku, ale od nového roka má elektronickú cigaretu.

19. Navrhovateľka (matka) v písomnom podaní zo dňa 28.02.2024 uviedla, že musí reagovať na zlé vlastnosti otca pri výchove a správaní sa k maloletému dieťaťu. Poznamenala, že má kadernický salón v H., v ktorom pracuje sama a zákazníkov si vie načasovať a objednať tak, aby sa mohla plne venovať maloletému dieťaťu. Maloleté dieťa vozí ráno na 6:30 hod. do haly na tréning, kde ho čaká a po skončení o 7:30 hod. ho vezie do školy. Zo školy dieťa o 14:30 hod. každý deň preberá tréner a dieťa ide na tréning, ktorý končí o 16:00 hod. Keďže aj ona končí v práci o 16:00 hod., ide za maloletým dieťaťom. Opätovne tvrdila, že otec ju i maloleté dieťa prenasleduje, čím narúša ich život. Bola toho názoru, že otec syna nevedie k hygienickým návykom, čo je jeho taktika, aby bol na syna ten dobrý. Dodala, že otec syna navádza, aby jej nič nepovedal, aby jej nepovedal ako u otca trávil čas, aby jej klamal a zatajoval. Hneď ako prišli domov, zostal syn v garáži a zbadala, že si dal niečo do školskej tašky, išla ho skontrolovať a zistila, že ide o dve krabičky cigariet, ktoré fajčil otec. Mala za to, že syna otec nahovoril na to, aby mu tieto cigarety doniesol do haly, keď príde za ním. Ona tomu zabránila a vybrala mu ich z tašky von, pretože by to mohlo mať vážne dôsledky v škole, ak by dieťaťu v taške našli cigarety. Aj toto preukazuje, že otec je veľmi nezodpovedný. Uviedla, že nikdy nebude súhlasiť so striedavou osobnou starostlivosťou.

20. K tomuto podaniu navrhovateľky (matky) sa písomne vyjadril manžel (otec), ktorý uviedol, že keď má ísť maloleté dieťa od neho k matke, tak dve hodiny pred odchodom začne plakať s tým, že odísť nechce. Dodal, že dieťa je na neho naviazané. On i maloleté dieťa ťažko znášajú nenávistný postoj k nemu ako otcovi. Bol toho názoru, že pokiaľ dieťa vyslovilo názor, že chce byť zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, mala by to matka rešpektovať a spolupracovať na tom, aby takáto forma starostlivosti fungovala.

21. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP) po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektmi – účastníkmi konania (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie bez väzanosťi rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolaní (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolania rodičov sú dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV., V. a VII. zrušiť (§ 389 ods. 1 písm. b), c) CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VI. je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

22. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bol rozvod manželstva a úprava výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode.

23. Predmetom odvolacieho konania je posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode manželstva.

24. Podľa § 100 CMP, s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode.

Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa § 24 ods. 3 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

Podľa § 24 ods. 5 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosťi o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

25. Ustanovenie § 24 ods. 2 Zákona o rodine núti súd, aby vždy skúmal, či striedavá osobná starostlivosť o dieťa bude v jeho záujme, či by nedošlo k citovej ujme dieťaťa, či by rozvoj dieťaťa bol úplný, zo stránky citovej, rozumovej a mravnej, pokiaľ by dieťaťu nebola umožnená striedavá starostlivosť. Súd sa musí odkloniť od sledovania rodových stereotypov u rodičov a musí sa vždy zamerať iba na potreby dieťaťa a na to, či tieto jeho potreby budú striedavou osobnou starostlivosťou naplnené.

Právna teória uvádza, že v zmysle ust. § 24 ods. 2 Zákona o rodine záujem dieťaťa treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Pre rozhodnutie súdu je tiež potrebné, aby poznal aj názor dieťaťa, ak je schopné vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor.

Prvým zákonným kritériom striedavej osobnej starostlivosti je, že obaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať. Nespôsobilosť rodiča dieťa vychovávať je daná najmä jeho zdravotným stavom, fyzickým alebo psychickým, nevhodnou kvalitou jeho výchovného prostredia, neexistujúcim, nedostatočným alebo nevhodným prostredím v domácnosti rodiča a pod.

Druhým takýmto kritériom je, že obidvaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem. Nemožno nariadiť striedavú osobnú starostlivosť v prípade, ak o ňu nemajú záujem obidvaja rodičia, teda proti vôli rodiča, ktorý sa o dieťa osobne starať nechce a žiada len právo styku s dieťaťom, nanútenie osobnej starostlivosti nemôže byť na prospech dieťaťu. Zákon o rodine vyslovene však pripúšťa možnosť, že súd nariadi striedavú starostlivosť i proti vôli jedného z rodičov.

Tretím kritériom je, že striedavá starostlivosť je v záujme dieťaťa. Medzi dôležité kritériá posudzovania záujmu maloletého dieťaťa patria predovšetkým: 1. citové väzby dieťaťa, 2. vývinové potreby, 3. stabilita budúceho výchovného prostredia, 4. schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Podľa § 24 ods. 5 Zákona o rodine je záujmom dieťaťa v tomto ohľade najmä právo maloletého na zachovanie jeho vzťahu k oboj rodičom. Súd musí dbať, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Je potrebné každému z rodičov poskytnúť dostatok vlastného priestoru na výchovné pôsobenie na dieťa. Typickými prípadmi rodičov, ktorí nie sú vhodní na striedavú starostlivosť sú rodičia, ktorí pôsobia na osobnosť dieťaťa alebo na jeho výchovu negatívne. Vnášajú do výchovy dieťaťa nestabilitu, maria správne výchovné pôsobenie druhého rodiča, vytvárajú tlak na psychiku dieťaťa, podporujú v dieťati nesprávne návyky a pod. Striedavá starostlivosť tiež nie je vhodným riešením v prípade, ak nevyhovuje osobnosti dieťaťa.

Štvrtým kritériom je, že takto budú lepšie zaistené potreby dieťaťa. V danom prípade je potrebné sledovať motív každého rodiča, pre ktorý chce realizovať osobnú starostlivosť. Dieťa by sa nemalo stať rukojemníkom svojich rodičov v ich vzájomnej nenávisti. Rodičia by mali byť schopní spolupracovať aspoň v nevyhnutnej miere pri zaisťovaní potrieb dieťaťa a nevytvárať pre dieťa hostilné prostredie. Počas konania sa súd musí pokúsiť o odstránenie negatívnych vplyvov a sledovať účinnosť prijatých opatrení.

V prípade splnenia všetkých špecifikovaných zákonných podmienok kumulatívne by striedavá starostlivosť mala v praxi predstavovať po rozpade partnerského vzťahu rodičov jednu z najpodstatnejších alternatív riešenia pre deti, práve z pohľadu zákonov a medzinárodných dohovorov o najlepšom záujme dieťaťa, ktorý je potrebné vždy primárne sledovať.

26. Podľa § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

27. Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel

a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

28. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka konania) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápu aj z hľadiska práv účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a tieto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (porovnaj napr. rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII).

29. Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k napadnutým výrokom (s výnimkou výroku VI.) s vyššie uvedenými kritériami je zrejmé, že súd prvej inštancie sa nimi dôsledne neriadil. Súdom prvej inštancie opisuje obsah podaní účastníkov, obsah výpovedí účastníkov konania, svedka, obsah listinných dôkazov, avšak preskúmaný rozsudok nenaplnuje požiadavku zrozumiteľnosti a presvedčivosti. Odôvodnenie rozhodnutia nemá byť súhrnom súdneho spisu, ale má mať logickú nadväznosť medzi skutkovými zisteniami zistenými v procese dokazovania, úvahami súdu o hodnotení dôkazov a jeho právnymi závermi. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu nie sú zrejmé pre rozhodnutie súdu v napadnutých výrokoch relevantné myšlienkové postupy a úvahy, ktoré viedli súd prvej inštancie k takémuto spôsobu rozhodnutia. Pokiaľ nie je zrejmé, aký právny záver o skutkovom stave veci urobil súd prvej inštancie v rozsúdenej veci vo vzťahu k napadnutým výrokom, keď odôvodnenie jeho rozsudku vo vzťahu k napadnutým výrokom je nedostatočné a nepresvedčivé, bez odôvodnenia vzťahu medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, je potrebné prijať záver, že takéto rozhodnutie je zaťažené vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

30. Vo vzťahu k zvolenému spôsobu rozhodnutia súdu prvej inštalácie o zverení maloletého dieťa do osobnej starostlivosti matky súd prvej inštalácie nepresvedčivo zdôvodnil svoje rozhodnutie, ktoré vykazuje aj rozpor so závermi znaleckého dokazovania. Tu sa žiada zdôrazniť, že v rovine vyhodnotenia znaleckého dokazovania podľa ustálenej súdnej praxe od iných dôkazných prostriedkov sa dôkaz znaleckým posudkom podaným ústne či písomne líši tým, že jeho hodnoteniu (podľa § 191 CSP) nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, súd pritom hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými prevedenými dôkazmi. Ide o špecifický a významný dôkaz, ktorý súd použije pri rozhodovacej činnosti založenej na riešení odbornej otázky. Znalec musí vychádzať z odborných znaleckých záverov a nielen zo skutočností, ktoré príslušná osoba alebo osoby vnímajú svojimi zmyslami. Znalec v prejednávanej veci musel vychádzať z odbornej verifikácie relevantných skutkových okolností, lebo v danom prípade bolo potrebné predovšetkým zistiť, aká forma starostlivosti je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa a ktorý z rodičov má lepšie predpoklady k výchove maloletého dieťaťa. Odvolací súd konštatuje, že znalec ustanovený vo veci so zreteľom na svoje odborné znalosti a skúsenosti, zistené informácie a výsledky psychologických vyšetrení, prehľadným a logickým zdôvodnením vyložil svoje odborné závery a podklady, z ktorých pri zodpovedaní jemu zadanej odbornej otázky postupoval. Napriek tomu, že znalec uviedol, že je možné z psychologického hľadiska v záujme zdravého psychického a fyzického vývoja maloletého dieťaťa uvažovať o striedavej osobnej starostlivosti, súd prvej inštalácie rozhodol inak, avšak svoje rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky presvedčivo nezdôvodnil. Neušlo pozornosť odvolacieho súdu, že súd prvej inštalácie sa nevysporiadal s tým, že maloleté dieťa má vybudovanú vzťahovú väzbu s oboma rodičmi s preferenciou osoby otca pred matkou. S osobou matky je v konflikte, čo poukazuje na neprimerané vťahovanie dieťaťa do sporov rodičov. Bez povšimnutia ponechal súd prvej inštalácie konštatovanie znalca o objektívnom riziku v prípade zverenia maloletého dieťaťa len jednému z rodičov, že postupne môže dôjsť k zavrnutiu rodiča, ktorému zverenie nebude. Nezaoberal sa tým, že obaja rodičia zo psychologického hľadiska nevykazujú v štruktúre osobnosti nejakú psychopatológiu, ktorá by bola v rozpore so zabezpečením starostlivosti a výchovy maloletého dieťaťa. Obaja rodičia majú zlé výchovné pôsobenie na dieťa, neotvárajú dostatočný výchovný priestor pre druhého rodiča. Zdôvodnenie preskúmaného rozsudku o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky obsahuje len strohé konštatovanie o tom, že matka sa súdu javí ako zodpovednejší rodič vo vzťahu k vzdelávaniu dieťaťa s tým, že je schopná lepšie zaistiť vývin, fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby maloletého dieťaťa, ktoré aj v súčasnosti v rámci každodennej starostlivosti o dieťa zabezpečuje. Hoci sa na starostlivosti podieľa aj otec, miera účasti matky je v súčasnosti významnejšia. V jej starostlivosti súd nezistil žiadne nedostatky. Odôvodnenie rozsudku neobsahuje žiadne okolnosti, ktoré by vylučovali otca z osobnej starostlivosti o dieťa, prípadne ktoré by bránili zvereniu maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, nevyplýva z neho, prečo by otec nebol schopný zaistiť vývin dieťaťa, jeho fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby. Pokiaľ súd prvej inštalácie rozhodol v rozpore so závermi znaleckého dokazovania, bolo jeho povinnosťou hodnoverne, detailne a dôkladne tento odklon odôvodniť, čo sa nestalo. Tu je potrebné znova zdôrazniť, že rozsudok musí byť logický a zrozumiteľný, čo v preskúmanom prípade absentuje.

31. Vo vzťahu k určeniu výživného na maloleté dieťa predovšetkým treba poukázať na skutočnosť, že na strane oprávneného dieťaťa sú základným kritériom pre určenie výšky výživného jeho odôvodnené potreby. Potreby dieťaťa by mali byť kryté v plnom rozsahu, ak sú odôvodnené. Pod odôvodnenými potrebami je nutné chápať nielen bežné denné potreby, ktoré reflektujú konkrétnu životnú situáciu, ale aj mimoriadne potreby, ak sa preukáže ich opodstatnenosť a kumulatívne ich úhradu dovoľujú možnosti a schopnosti rodičov. Možnosť uspokojovania potrieb dieťaťa je všeobecne závislá od objektivizovanej životnej úrovne rodičov a samotná dôvodnosť potrieb sa odvíja od konkrétnej posudzovanej situácie a životnej úrovne dotknutých osôb. Čím vyššia je životná úroveň povinného rodiča, tým širšie možno interpretovať pojem odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa.

32. Je nutné, aby súd v konaní o určenie výživného na maloleté dieťa vychádzal z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, ktoré musia byť v konaní náležite zisťované. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa, ktoré sa musí reálne urobiť tak, aby vystihovalo potreby dieťaťa ku dňu vyhlásenia rozsudku (§ 217 ods. 1 CSP). Na povinnosť stabilizovať výšku nákladov na dieťa nemôže súd rezignovať ani v prípade, ak sa rodičia na výške výživného dohodnú. Výška mesačných nákladov na dieťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa, tak aby bola jednoznačne určiteľná.

Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojovanie jeho potrieb ako sú napríklad bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogéria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, preprava dieťaťa, poplatky za záujmovú činnosť, prípadne primerané náklady na mobilný telefón. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 730/2014, v zmysle ktorého položky, ktoré sa pravidelne mesačne opakujú (strava, mobilný telefón), ale aj tie, ktoré sa opakujú prevažnú väčšinu mesiacov v roku (družina, školné, stravné, poplatky za záujmovú činnosť a podobne), je nutné uviesť v konkrétnej výške aktuálne za mesiac, nepravidelné platby (kúpa športových potrieb, zdravotníckych pomôcok, škola v prírode, letné tábory) sa na jednotlivé mesiace rozpočítajú tak, že celková úhrada každého nákladu sa vydelením dvanástimi mesiacmi, a k pravidelným mesačným nákladom sa pripočíta iba suma zodpovedajúca výške mesačného príspevku, pričom spoločné náklady rodiny na zabezpečenie bývania alebo napríklad telekomunikačného pripojenia sa do nákladov dieťaťa započítajú iba vo výške na jedného člena rodiny. Pokiaľ sa vyčísľujú súčasne náklady na viac detí tých istých rodičov, potom je potrebné trvať na striktnom oddelení nákladov na každé dieťa osobitne tak, aby v budúcnosti bolo možné meniť len časť rozhodnutia týkajúcu sa jedného dieťaťa (ak by to bolo potrebné). V danom prípade sa súd prvej inštancie konštatoval, že matka vyčísľila výdavky na maloleté dieťa vo výške 597,43 Eur mesačne (s ich špecifikáciou uvedenou v odseku 49. rozsudku súdu prvej inštancie) s tým, že nezohľadnil výdavky na O2 telefón, Orange internet a Slovak Telekom spolu vo výške 88,39 Eur a výdavky na stravu, hygienu a údržbu v súhrnnej výške 400,- Eur mesačne, ktoré matka jednotlivito nevyčísľila a neboli podložené žiadny dôkazom. Keďže bez polemiky je možné ustáliť, že dieťa má výdavky na stravu a hygienické potreby, z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, v akej výške ich súd považoval za dôvodné, keď ich nezohľadnenie aspoň v primeranej výške nie je logické, ani udržateľné. Nie je možné vyhodnotiť, z akých okolností vychádzal súd prvej inštancie pri svojom konštatovaní o nezohľadnení výdavkov dieťaťa na internetové, či telefonické pripojenie aspoň v pomernej časti. Povinnosťou súdu prvej inštancie je tvrdené náklady na výživu dieťaťa náležitým spôsobom vyhodnotiť z pohľadu ich dôvodnosti a zaoberať sa tiež primeranosťou konkrétnych položiek (ktoré musia byť vyčíslené).

33. Až po stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa, môže súd pristúpiť k určeniu miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladoch bude podieľať každý z rodičov. Pri určení tejto miery súd zohľadní zárobkové schopnosti a možnosti toho ktorého rodiča, majetkové pomery, životnú úroveň, počet iných vyživovacích povinností a ich výšku, plnenie vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o domácnosť, ktorej je dieťa členom a napokon aj plnenie vyživovacej povinnosti aj vecnými plneniami nad rámec určený súdnym rozhodnutím. Vzhľadom na uvedené je preto potrebné uvedené faktory oboch rodičov porovnať navzájom a zohľadniť tiež osobnú starostlivosť o dieťa, prípadne starostlivosť o spoločnú domácnosť. Odvolací súd zdôrazňuje, že každý rodič má v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb (§ 62 ods. 5 Zákona o rodine). Nemožno tiež opomenúť aktuálne poberanú výšku rodinných prídavkov na dieťa podľa zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o prídavku na dieťa“) a rodičom uplatňovaný daňový bonus na dieťa podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o dani z príjmov“). Predmetné sumy u konkrétneho rodiča je potrebné vyčísliť.

34. Pokiaľ ide o odvolacie argumenty matky z hľadiska rozhodnutia súdu prvej inštancie o vyživovacej povinnosti otca, v uvedenom smere odvolací súd dáva matke za pravdu v tom smere, že súd prvej inštancie sa riadne nevysporiadal s majetkovými pomermi rodičov z hľadiska správnosti rozhodnutia o vyživovacej povinnosti, keď v uvedenom smere súd prvej inštancie len veľmi stroho bez akýchkoľvek záverov v bode 16., 17., 49 odôvodnenia rozsudku uviedol príjmy každého z rodičov s tým, že otec poberá starobný dôchodok v sume 355,40 Eur mesačne a vie si privyrobiť čistením interiérov áut vo výške 20-50,- Eur za auto, bez uvedenia koľko interiérov áut mesačne je schopný vyčistiť, aby bolo jednoznačne určiteľné, aký príjem mesačne z tejto činnosti dosahuje, a nezaoberal sa príjmom otca z nákladnej prepravy. Na strane matky vychádzal iba z jej vyjadrenia o čistom zárobku mesačne v sume 700-800,- Eur a konštatoval, že matka vlastní nehnuteľnosť, v ktorej býva. Súd prvej inštancie sa riadne nezaoberal zisťovaním zárobkových a majetkových pomerov rodičov, ani vyhodnotením ich mesačných, prípadne aj jednorazových výdavkov, osobou, ktorá poberá rodinné prídavky na dieťa, uplatňuje si naň daňový bonus a ich výškami a neuviedol ani relevantné dôvody, pre ktoré dospel k záveru o uložení povinnosti otca prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 60,- Eur mesačne,

z ktorého dôvodu je rozsudok súdu prvej inštancie v uvedenej časti nepreskúmateľný, keďže absentujú dôvody pre posúdenie správnosti napadnutého rozsudku v uvedenej časti.

35. Vo vzťahu k výroku rozsudku súdu prvej inštancie o úprave styku (odsek 46. odôvodnenia) ostáva odvolaciemu súdu opakovane skonštatovať, že v preskúmanom rozsudku chýba akékoľvek zdôvodnenie práve súdom prvej inštancie zvoleného rozsahu styku. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zväziť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa, ako jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim, ako aj okolnosti na strane rodičov, ako ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča, rozdelenie povinností rodičov pri realizácii starostlivosti o dieťa a podobne. Prvoradý je tu predovšetkým opäť záujem dieťaťa. Žiadne úvahy v tomto smere nie sú obsiahnuté v odôvodnení preskúmaného rozsudku, ako už bolo konštatované vyššie.

36. Mimosporové konania sú ovládané vyhľadávacím princípom (tzv. materiálne konania), na čo nová právna úprava (CMP) reagovala ustanoveniami, ktoré poskytujú súdom dostatočný priestor na to, aby zistili stav veci. Súd preto „musí“ iniciatívne zasahovať do konania, najmä do dokazovania, čím na seba preberá významnú mieru dôkaznej iniciatívy. Keďže jedným z najdôležitejších princípov mimosporového konania je princíp ochrany verejného záujmu (čl. 1 CMP), sudy uplatňujú aj iné metódy konania než v sporovom konaní (napr. súd môže konať z úradnej povinnosti, uplatňuje sa v širšej miere vyšetrovací princíp, princíp oficiality, princíp materiálnej pravdy a pod.). Proces dokazovania ovláda vyšetrovacia zásada a súd je oprávnený vykonať aj dôkazy, ktoré nenavrhl účastníci konania (sleduje sa tým potreba zistenia „skutočného“ stavu veci, ktorý bude určujúcim pre vydanie rozhodnutia). Na postup vykonávania dôkazov sa subsidiárne aplikuje CSP.

37. V súhrne vzhľadom na uvádzané sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania).

38. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

39. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu vo výroku VI. odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie aplikoval správnu právnu normu na prejednávajúcu vec, riadne zistil skutočný stav veci, no napriek tomu nerozhodol o uložení výchovného opatrenia správne, keďže v jeho výroku absentovala doba, po ktorú sú rodičia a maloleté dieťa povinní podrobiť sa výchovnému opatreniu. Odvolací súd preto pristúpil ku korekcii tohto výroku VI. rozsudku súdu prvej inštancie, tak ako je uvedené v II. výroku tohto rozsudku.

40. Výchovné opatrenia sú súčasťou systému, ktorý komplexne zabezpečuje riešenie vzťahov medzi rodičmi a deťmi. Súd nimi vykonáva dohľad nad výkonom rodičovských práv a povinností a nad dieťaťom. Uplatňujú sa ešte pred zásahom do rodičovských práv a povinností za predpokladu, že budú dostatočným nástrojom pre vyriešenie poruchy a pre zabezpečenie riadneho výchovného prostredia pre dieťa. Výchovné opatrenia ukladané súdom majú rôznu intenzitu v závislosti od závažnosti poruchy vo vzťahu medzi deťmi a rodičmi. Vždy však musia sledovať základný cieľ starostlivosti súdu o maloleté dieťa, ktorým je záujem maloletého dieťaťa.

41. Sústava výchovných opatrení upravená v ust. § 37 Zákona o rodine je vybudovaná systematicky, od miernejších zásahov k vážnejším zásahom. V prejednávanej veci uložené výchovné opatrenie o povinnosti podrobiť sa rodičom i maloletému dieťaťu psychologickému poradenstvu sa všeobecne v obdobných prípadoch javí veľmi účinným. Hmotno-právnu podmienkou uloženia výchovného opatrenia je, že to vyžaduje záujem dieťaťa.

42. Objektívnym explicitne stanoveným zákonným kritériom pre rozhodnutie vo veci maloletého je „záujem maloletého dieťaťa“, čo korešponduje s podstatou a účelom základného práva maloletého dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť oboch rodičov a tomuto právu zodpovedajúce základné právo obidvoch rodičov na starostlivosť a výchovu o svoje dieťa. Obsah týchto práv je homogenizovaný,

nielen v práve, ale súčasne aj v povinnosti na sústavnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj dieťaťa v zmysle § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine. Súd musí vyhodnocovať záujem maloletého dieťaťa, nielen mechanicky a formálne, ale s ohľadom na konkrétne okolnosti, a to i vzhľadom na emocionálne väzby maloletého dieťaťa ku každému z rodičov (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 216/2018 zo dňa 19.9.2018).

43. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v predmetnej veci je nariadenie výchovného opatrenia spočívajúceho v psychologickom poradenstve pre rodičov a maloleté dieťa plne dôvodné. Ako vyplýva z vykonaného dokazovania správami od kolízneho opatrovníka, prednesov rodičov na pojednávaníach a znaleckého posudku, rodičia maloletého dieťaťa majú medzi sebou dlhodobé vážne nezhody, pretrvávajúcu problémovú komunikáciu, komunikujú negatívne názory jeden na druhého a navzájom sa o sebe vyjadrujú vulgárne a dehonestujúco pred maloletým dieťaťom, neakceptujú jeden druhého, nevnímajú potrebu druhého rodiča v živote dieťaťa, neučia dieťa k úcte k druhému rodičovi. Rodičia si neuvedomujú (nechcú uvedomiť), že ich konfliktným vzťahom je maloleté dieťa poznačené tak, že je vnútorne preťažené, napäté, úzkostné. Ani jeden z rodičov nie je schopný brať ohľad na potreby a city dieťaťa. Osobnosť dieťaťa je neuroticky štruktúrovaná, vývin dieťaťa je poznačený konfliktným vzťahom rodičov a dieťa je negatívne kontaminované zo strany oboch svojich rodičov. Odvolací súd je toho názoru, že nariadené výchovné opatrenie je spôsobilé zlepšiť kvalitu komunikácie medzi rodičmi dieťaťa, odstrániť negatívne vplyvy narušenej komunikácie rodičov na priaznivý vývoj dieťaťa, motivovať ich k uvedomeniu si dôležitosti druhého rodiča v živote dieťaťa a rešpektovaniu sa navzájom. S poukazom na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1079/17 zo dňa 26.07.2017 odvolací súd konštatuje, že záujmom dieťaťa je vždy zachovanie väzieb s oboma rodičmi. Aj viac, či menej ukriždený človek si musí priznať, že dieťa má právo poznať skutočne a poriadne oboch svojich rodičov, mať možnosť tráviť s každým z nich čas a vyrovnáť sa aj s tým, že jeho rodič nie je dokonalý. Pokiaľ vedie jeden rodič svoje dieťa k nenávisti, či zapretiu druhého rodiča, učí ho vlastne nenávisti k sebe samému. Štát má pri tom zodpovednosť prostredníctvom svojich orgánov viesť rodičov ku konštruktívnemu riešeniu krízy ich rodiny a rešpektu k rodičovstvu druhého rodiča.

44. Dieťa má právo poznať svojich rodičov a má právo na ich výchovu a starostlivosť (čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa). Uvedenému právu dieťaťa recipročne zodpovedá aj právo oboch rodičov vychovávať a starať sa o svoje dieťa. Obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu svojho dieťaťa a za jeho vývoj, pričom zmyslom starostlivosti musí byť záujem dieťaťa (čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa). V záujme maloletého dieťaťa je, aby rodičia rešpektovali vzájomné práva ako rodičov, ktorí sú si vo výkone rodičovských práv a povinností rovnocenní. Obom rodičom musí byť zrejmé, že maloleté dieťa potrebuje pre svoj ďalší zdravý vývin predovšetkým kooperatívny vzťah medzi svojimi rodičmi podporujúci vytvorenie čo najpriaznivejších podmienok pre spoločné dieťa.

45. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva pre vnútroštátne orgány povinnosť prijať všetky nevyhnutné a vhodné opatrenia (napr. stretnutia u psychológa) na to, aby boli udržiavané rodinné putá. Inak povedané, súd je povinný prijať také zákonné opatrenia (napr. aj v podobe nariadenia výchovného opatrenia spočívajúceho vo forme psychologického poradenstva), ktorých účelom je odstránenie problémov a negatívnych javov v rodičovských vzťahoch a vzťahoch medzi rodičom a dieťaťom a napomôcť tak rodičom k riadnemu výkonu ich rodičovských práv a povinností, pri ktorých výkone sú rodičia povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa. Práve z vyššie uvedených dôvodov, bolo v predmetnej veci nevyhnutné nariadiť rodičom a maloletému dieťaťu výchovné opatrenie spočívajúce vo forme psychologickkej intervencie, ktorá nevyhnutnosť bola indikovaná najmä závermi vypracovaného znaleckého posudku. V záujme maloletého dieťaťa nepochybne je, aby jeho rodičia vedeli na primeranej úrovni spolu komunikovať o veciach týkajúcich sa dieťaťa, pričom obaja rodičia by si mali uvedomiť, že ich negatívne, či už verbálne alebo neverbálne prejavy na druhého rodiča, maloleté dieťa veľmi citlivo vníma a majú nežiaduci dopad na jeho intrapsychické prežívanie.

46. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v danej veci sú splnené zákonné podmienky pre uloženie výchovného opatrenia, a to z dôvodu dlhodobu pretrvávajúcich problémov rodičov pri výkone ich práv a povinností k maloletému dieťaťu. Je zrejmé, že rodičia nie sú spôsobilí sami túto situáciu riešiť, ich vzájomné nezhody sú proti záujmom maloletého dieťaťa. Je potrebné, aby sa výchovnému opatreniu podrobili s cieľom odstrániť vzájomné protichodné postoje a pokúsili sa vyriešiť situáciu v prospech maloletého dieťaťa. Postup komplexnej nápravy tejto situácie je nevyhnutné vyriešiť pomocou subjektu poskytujúceho odborné poradenstvo a pod dohľadom súdu. Akceptovanie

potrieb a zohľadnenie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa zo strany rodičov, vytvorenie pokojného a stabilného rodinného prostredia by malo byť prvoradým cieľom oboch rodičov. Len takto sa totiž môže vytvoriť, resp. v tom lepšom prípade pri existencii náležite kultivovaného vzťahu každého z oboch rodičov na jednej a dieťaťa na druhej strane a navzájom, i prehĺbiť pocit spolupatričnosti takýchto osôb. Odvolací súd zastáva názor, že pri riešení aktuálnej situácie je nevyhnutná odborná intervencia spočívajúca v pomoci pri budovaní kultivovanej a konštruktívnej komunikácie a korektných vzťahov formou nariadeného výchovného opatrenia.

47. V odvolaní matky neboli uvedené žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť uloženie výchovného opatrenia rodičom i maloletému dieťaťu. Matka sama uvádzala, že je živnostníčkou, má kadernícky salón a objednávanie zákazníkov si vie prispôsobiť potrebám dieťaťa, z čoho možno dospieť k záveru, že si bude vedieť svoju podnikateľskú činnosť prispôsobiť psychologickému poradenstvu, keďže záujem maloletého dieťaťa si vyžadoval uloženie výchovného opatrenia.

48. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II., IV., V. vrátane závislých výrokov III., VII. zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b), c) CSP) a vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VI. bolo potrebné podľa § 388 CSP zmeniť, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

49. Žiada sa dodať, že u nepreskúmateľného rozhodnutia nemožno hodnotiť správnosť relevantných právnych otázok, ani vady prvoinštančného konania, preto bolo nutné tento rozsudok súdu prvej inštancie vo vyššie uvedených výrokoch zrušiť a otvoriť súdu prvej inštancie procesný priestor pre vydanie nového rozhodnutia, ktoré nebude postihnuté zmieneným deficitom. Rovnako nemôže byť žiadnej pochybnosti o tom, že nahrádzanie faktickej pasivity súdu prvej inštancie v uvedenom smere činnosťou odvolacieho súdu neprichádza do úvahy, nakoľko úlohou odvolacieho súdu je len prieskum správnosti rozhodnutí súdu prvej inštancie s prípadným menej náročným doplnením alebo zopakovaním dokazovania, čo vylučovalo prípadné rozhodnutie odvolacieho súdu s konečnou platnosťou.

50. Po vrátení veci tak povinnosťou súdu prvej inštancie, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu podľa ust. § 391 ods. 2 CSP, bude v ďalšom konaní, s poukazom na vyššie uvedené dôvody vykonať dokazovanie smerujúce k zisteniu aké výchovné prostredie je pre maloleté dieťa najvhodnejšie, či sú v danom prípade splnené zákonné podmienky na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, alebo ktorý z rodičov je vzhľadom na záujem dieťaťa väčšmi spôsobilý na výkon osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, resp. zverením komu by boli zabezpečené najpriaznivejšie podmienky pre vývoj dieťaťa a u koho sú lepšie predpoklady na výkon osobnej starostlivosti, pričom pre uvedený záver musí mať súd prvej inštancie spoľahlivý podklad získaný vykonaním a zhodnotením vykonaného dokazovania.

Ak súd dospeje k záveru, že sú splnené zákonné podmienky pre zverenie maloletého dieťaťa do starostlivosti len jednému z rodičov, vykoná dokazovanie ohľadom úpravy styku druhého rodiča s maloletým dieťaťom, ktoré mu nebude zverené do osobnej starostlivosti. Zároveň súd prvej inštancie komplexne vyhodnotí pomery rodičov maloletého dieťaťa, zistí ich príjmy, ale aj výdavky rodičov a maloletého dieťaťa. V zmysle vyšetrovacej zásady vzťahujúcej sa na mimosporové konania je potrebné objektivizovať príjmy a ustáliť zárobkové a majetkové pomery rodičov, preukázaním ich pravidelných a nepravidelných príjmov ich výsluchom, aktualizáciou príjmov oboch rodičov, získaním správ od zamestnávateľov, prípadne iných subjektov, bližšie skúmať potreby maloletého dieťaťa. Okrem príjmov a výdavkov, majetkové pomery rodičov ovplyvňuje aj vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, hnutelným veciam vyššej hodnoty, peňažné prostriedky na účtoch v peňažných ústavoch. Pomery v domácnosti sú tiež ovplyvňované spolužitím s inými osobami.

Pokiaľ bude súd rozhodovať o bežnom výživnom na maloleté dieťa, v prípade potreby rozhodne aj o zročnom výživnom za obdobie od právoplatnosti rozvodu manželstva.

51. Súd prvej inštancie vo veci rozhodne po zistení skutočného stavu v čase svojho rozhodnutia, na základe vykonania na vec vzťahujúceho sa dokazovania v súlade s § 188 o § 195 a nasl. CSP a § 204 CSP a súčasne umožní účastníkom konania vyjadriť sa k dôkazom (§ 182 CSP). Pri vyhodnotení výsledkov dokazovania, so sústredením sa na sporné otázky, ako aj odvolacie argumenty oboch rodičov, tieto posúdi z hľadiska na ne vzťahujúcich sa zákonných ustanovení. Svoje nové rozhodnutie súd prvej

inštancie odôvodní v súlade s ustanovením § 220 CSP tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní a aby úvahy súdu k týmto záverom vedúce, boli logické a presvedčivé.

52. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

53. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).